

Agenda

Vergadering van de commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)

dinsdag 8 juli 2025 van 14:00 tot 14:15

locatie: commissiekamer 1

soort vergadering: regulier

agendastatus: **definitief**

1. Vaststellen agenda

- **Bijlagen**

- Agenda

2. 36725 XIV

Wijziging begrotingsstaten Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur en Diergezondheidsfonds 2025 (Voorjaarsnota)

Procedure

- **Ambtelijke toelichting**

- Beslispunt

- Tot welke procedure wenst de commissie te besluiten:

1. volstaan met een verslag onder voorbehoud van plenaire behandeling (geen schriftelijke behandeling, wel **heden** een mondelinge behandeling plenair);
2. volstaan met een blanco verslag (geen vragen of opmerkingen, **heden** afdoen als hamerstuk of stemming) of
3. een datum bepalen voor het leveren van inbreng voor een verslag (na het zomerreces)?

- Toelichting

- De Tweede Kamer heeft op 3 juli 2025 gestemd over de Wijzigingen van de begrotingsstaten Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur 2025 die samenhangen met de Voorjaarsnota (36725 XIV). Zie bijgevoegd stemmingsoverzicht.

Op 17 juni 2025 was het, vooruitlopend op de aanvaarding door de Tweede Kamer, de voorlopige inschatting van de commissie dat er behoefte bestond aan een plenaire behandeling van deze begrotingsstaten. Vooruitlopend op de laatste vergaderdag voor het zomerreces is aan de hand van deze inschatting de plenaire agenda voorbereid, waarop onder voorbehoud een plenair debat over dit wetsvoortel is opgenomen. Voorgesteld wordt de voorlopige inschatting van de commissie te bevestigen nu het wetsvoorstel de Tweede Kamer is gepasseerd en vandaag voor procedure is geagendeerd (optie 1).

- **Bijlagen**

- Wijziging begrotingsstaten Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur en Diergezondheidsfonds 2025 (Voorjaarsnota) (36.725 XIV); gewijzigd voorstel van wet (EK, A)

- stemmingsoverzicht Tweede Kamer

- Wijziging begrotingsstaten Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur en Diergezondheidsfonds 2025 (Voorjaarsnota) (36.725 XIV)

3. Ontwerpbesluit houdende wijziging van het Besluit activiteiten leefomgeving en van het Besluit kwaliteit leefomgeving (bescherming wolf en goudjakhals)

Brief staatssecretaris van LVVN van 6 juni 2025 (33118, GL)

Bespreking verslag schriftelijk overleg (onder voorbehoud van ontvangst beantwoording commissiebrief van 2 juli 2025)

- **Ambtelijke toelichting**

Beslispunt

- Hoe wenst de commissie naar aanleiding van het gevoerde schriftelijk overleg te besluiten? (Bij tijdige ontvangst van de reactie van de staatssecretaris van LVVN op de commissiebrief van 2 juli jl. zal het verslag schriftelijk overleg (op maandag 7 juli 2025) nog aan dit agendapunt worden toegevoegd).

NB - *Uw commissie heeft naar aanleiding van het voorgehangen ontwerpbesluit (3318, GL) op 1 juli jl. besloten twee brieven aan de staatssecretaris van LVVN te sturen:*

1. *Een brief d.d. 2 juli 2025 met daarin het verzoek om al het nodige te doen om een hiaat in de beschermingsstatus van de wolf te voorkomen en de Kamer daarover op korte termijn te informeren, d.w.z. uiterlijk **maandag 7 juli 2025, 12:00 uur**. Verzonden brief als bijlage opgenomen bij dit agendapunt.*
2. *Een brief d.d. 4 juli 2025 met vragen over het voorgehangen ontwerpbesluit (gezamenlijke inbreng van de fracties van GroenLinks-PvdA (Kluit), SP (Van Aelst-den Uijl, PvdD (Nicolai) en Volt (Perin-Gopie). Deadline: **4 september 2025**. Verzonden brief als bijlage opgenomen bij dit agendapunt.*

Toelichting

- Het Besluit houdende wijziging van het Besluit activiteiten leefomgeving en van het Besluit kwaliteit leefomgeving (bescherming wolf en goudjakhals) is bij brief van 6 juni 2025 (33118, GL) voorgehangen bij beide Kamers (zie het overzicht aanhangige gedelegeerde regelgeving). De reactietermijn van deze voorhang is 8 juli 2025; daarna zal ontwerpbesluit ter advisering worden aangeboden aan de Afdeling advisering van de Raad van State.
- Met het ontwerpbesluit wordt enerzijds de aanpassing van de Europese regelgeving over de bescherming van wolven, zoals opgenomen in richtlijn 2025/1237, vertaald naar de nationale regelgeving. Anderzijds wordt met het voorgestelde besluit de mogelijkheid gecreëerd om op te kunnen treden bij incidenten met wolven en tegelijk voldoende bescherming aan wolven te bieden.
- Omdat de gewijzigde Habitatrichtlijn (2025/1237) naar verwachting eerder in werking zal treden dan het voorgehangen ontwerpbesluit, ontstaat er een overgangperiode. De staatssecretaris van LVVN wijst er in de aanbiedingsbrief van de voorhang op dat het van belang is deze overgangperiode zo kort mogelijk te houden en het besluit zo spoedig mogelijk in werking te laten treden. Aansluitend aan de voorhangperiode zal daarom over het ontwerpbesluit spoedadvies worden gevraagd aan de Afdeling advisering van de Raad van State.

- In de procedurevergadering LVVN van 18 juni 2025 is de staatssecretaris van LVVN verzocht om geen onomkeerbare stappen te zetten ten aanzien van het ontwerpbesluit voordat de behandeling van het ontwerpbesluit in de Kamer is afgerond. In zijn reactie van 23 juni op dat verzoek (TK 33118, 298) laat hij weten uitvoering te geven aan dat verzoek, maar wel benadrukt hij de (procedurele of inhoudelijke) behandeling van het ontwerpbesluit af te ronden vóór de afloop van de voorhangperiode op 8 juli a.s., zodat het ontwerpbesluit voor spoedadvies aan de Raad van State kan worden voorgelegd. Wanneer de voorlegging aan de Raad van State niet aansluitend op de op 8 juli a.s. eindigende voorhangperiode kan plaatsvinden, resulteert dit in een vertraging van het proces.
- In de procedurevergadering LVVN van 2 juli stond zowel het ontwerpbesluit ([TK 33118, 295](#)) geagendeerd alsook de reactie van de staatssecretaris van LVVN op het verzoek van de commissie om geen onomkeerbare stappen te zetten (TK 33118, 298 - opgenomen als bijlage bij dit agendapunt). De commissie heeft besloten de inbrengdatum voor het stellen van vragen ten behoeve van een schriftelijk overleg vast te stellen op vrijdag 19 september 2025 te 12:00 uur.
- Tijdens het twee minutendebat Natuur op 3 juli 2025 hebben de leden Kostic en Bromet een motie ingediend over het voorkomen dat de wolf in juli alle bescherming verliest ([TK 33576, 456](#)). Deze motie is aangehouden.

● **Bijlagen**

- Brief aan de staatssecretaris van LVVN met verzoek een hiaat in beschermingsstatus wolf te voorkomen, 2 juli 2025
- Brief aan de staatssecretaris van LVVN met vragen over het voorgehangen ontwerpbesluit bescherming wolf en goudjakhals, 4 juli 2025

-
- Aangehouden motie van de TK-leden Kostic en Bromet over voorkomen dat de wolf in juli alle bescherming verliest (TK 33576, 456)
 - Reactie stass. LVVN op uw verzoek Tweede Kamercie LVVN om geen onomkeerbare stappen te zetten met betrekking tot AMvB bescherming wolf en goudjakhals, 23 juni 2025 (TK 33118, 298)
-

- Richtlijn EU 2025/1237 (wijziging beschermingsstatus van de wolf)
- Omgevingsrecht (33.118); brief van de staatssecretaris van LVVN ter aanbieding van ontwerpbesluit houdende wijziging van het Besluit activiteiten leefomgeving en Besluit kwaliteit leefomgeving (bescherming wolf en goudjakhals) (EK, GL)
- Besluit houdende wijziging van het Besluit activiteiten leefomgeving en van het Besluit kwaliteit leefomgeving (bescherming wolf en goudjakhals)
- Nota van toelichting bij Besluit houdende wijziging van het Besluit activiteiten leefomgeving en van het Besluit kwaliteit leefomgeving (bescherming wolf en goudjakhals)

4. **E230014 - 27428, G**

Verslag van een schriftelijk overleg van de staatssecretaris van LVVN inzake het voorstel voor een Verordening over nieuwe genomische technieken en het Raadsmandaat; Beleidsnota Biotechnologie; Voorstel voor een verordening over nieuwe genomische technieken

Bespreking verslag schriftelijk overleg

● **Ambtelijke toelichting**

Beslispunt

- Geeft het verslag schriftelijk overleg (27428, G) aanleiding tot nader schriftelijk overleg of wenst u de brief van 23 juni voor kennisgeving aan te nemen?

NB - De commissie heeft dit agendapunt op 1 juli jl. aangehouden tot de volgende vergadering.

Toelichting

- Op [18 juni 2024](#) besloot de commissie LNV het E-dossier inzake nieuwe genomische technieken (NGT's) - [E230014](#) aan te houden in afwachting van de onderhandelingen in de Raad van de Europese Unie.
- Op 15 april jl. heeft het lid Visseren-Hamakers (PvdD) naar aanleiding van de brief van de staatssecretaris van LNVN, mede namens de minister van Economische Zaken, de staatssecretaris van Openbaar Vervoer en Milieu en de Staatssecretaris Jeugd, Preventie en Sport, van 11 april 2025 aan de Tweede Kamer ([TK 27428/22112, 409](#)) verzocht het E-dossier [E230014](#) op dinsdag 13 mei 2025 ter bespreking te agenderen.
- In de brief wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over de op 14 maart 2025 vastgestelde raadspositie (bijgevoegd) op het NGT-dossier. De brief geeft ook uitleg over het verloop van het vervolgproces rondom de NGT-onderhandelingen. Ook in de recente kwartaalrapportage EU-wetgevingshandelingen ([21109, BG](#)) komt het NGT-dossier aan de orde.
- Op 27 mei jl. heeft het lid Visseren-Hamakers (PvdD) inbreng geleverd voor schriftelijk overleg. De beantwoording van die vragen staat vandaag ter bespreking geagendeerd (verslag schriftelijk overleg (27428, G).
- De staatssecretaris van LNVN heeft de Tweede Kamer op 3 juli 2025 per brief (TK 27428, 410) geïnformeerd over de publicatie van een kennisdeskstudie uitgevoerd door de Wageningen University and Research (WUR) en het Louis Bolk Instituut. De studie richt zich op het in kaart brengen van mogelijke vermengingsroutes van NGT-gewassen in gangbare en biologische teelt en mogelijke co-existentiemaatregelen voor NGT categorie 2 gewassen. Deze brief is ter informatie toegevoegd.

● **Bijlagen**

- Beleidsnota Biotechnologie (27.428); verslag van een schriftelijk overleg van de staatssecretaris van LNVN inzake het voorstel voor een Verordening over nieuwe genomische technieken en het Raadsmandaat (EK, G)

-
- Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie (22.112), Beleidsnota Biotechnologie (27.428); brief regering; Akkoord algemene oriëntatie NGT dossier in de Raad (TK 27.428 / 22.112, 409)
 - Tekst Raadspositie

-
- Uitvoering EU-Richtlijnen (21.109); brief van de minister van LNVN en de staatssecretaris van LNVN over LNVN-kwartaalrapportage EU-wetgevingsonderhandelingen eerste kwartaal 2025 (EK, BG)
 - kwartaalrapportage lopende LNVN EU-wetgevingshandelingen eerste kwartaal 2025
 - Verslag van de Landbouw- en Visserijraad van 23 en 24 juni 2025

-
- E230014 - Voorstel voor een verordening over nieuwe genomische technieken
 - EU-stroomschema's

-
- Brief van de staatssecretaris van LNVN over kennisdeskstudie voor coëxistentiemaatregelen voor NGT-2 planten en biologische sector (3 juli 2025, 4 p.)
 - Mogelijke vermengingsroutes van NGT-gewassen in gangbare en biologische teelt en co-

5. E250004 - 36736, C

Verslag van een schriftelijk overleg met de minister van LVVN over de Commissiemededeling betreffende een visie voor landbouw en voedsel; EU-voorstel: Commissiemededeling over een visie voor landbouw en voedsel COM(2025)75

Bespreking verslag schriftelijk overleg (36736, C)

● **Ambtelijke toelichting**

Beslispunt

- Geeft het verslag schriftelijk overleg (36736, C) aanleiding tot nader schriftelijk overleg of wenst de commissie de brief van de minister van LVVN van 16 juni 2023 voor kennisgeving aan te nemen?

NB 1 - De commissie heeft dit agendapunt op 1 juli jl. aangehouden tot de volgende vergadering.

NB 2 - De commissie is nog in afwachting van beantwoording van vragen op 23 mei 2025 gesteld aan de Europese Commissie ([36736, B](#))

Toelichting

- Op 15 april heeft de commissie dit (niet wetgevende) voorstel als prioritair aangemerkt. Dit dossier maakt daarmee deel uit van het Europees Werkprogramma Eerste Kamer 2025.
- Deze als prioritair aangemerkte mededeling (COM(2025)75) is op 19 februari 2025 gepubliceerd. Het BNC-fiche bij dit voorstel is ontvangen op 28 maart 2025 ([36736, A](#)).
- Vandaag staat ter bespreking geagendeerd de beantwoording van de aan de regering gestelde vragen (verslag schriftelijk overleg 36736, C).

● **Bijlagen**

- EU-voorstel: Commissiemededeling over een visie voor landbouw en voedsel COM(2025)75 (36.736); verslag van een schriftelijk overleg met de minister van LVVN over de Commissiemededeling betreffende een visie voor landbouw en voedsel (EK, C)

-
- COM(2025)75 - Mededeling van de Commissie: een visie voor landbouw en voedsel
 - EU-voorstel: Commissiemededeling over een visie voor landbouw en voedsel COM(2025)75 (36.736); brief van de minister van BZ inzake BNC-fiche betreffende de Commissiemededeling over een visie voor landbouw en voedsel (EK, A)
-

- E250004 - Commissiemededeling: een visie voor landbouw en voedsel
- EU-stroomschema's

6. Motie 35746, G en toezegging T03706

Verslag schriftelijk overleg (35746/28286/31571, K)

Bespreking verslag schriftelijk overleg en status motie en toezegging

● **Ambtelijke toelichting**

Beslispunten

- Geeft het verslag schriftelijk overleg (35746/28286/31571, K) aanleiding tot nader schriftelijk overleg of wenst u de brief van 26 juni 2025 voor kennisgeving aan te nemen?

- Geeft het verslag schriftelijk overleg aanleiding de status van de motie 35746, G, thans niet uitgevoerd, te wijzigen in (deels) uitgevoerd?
- Geeft het verslag schriftelijk overleg aanleiding de status van de van toezegging T03706, thans openstaand / jurisprudentie, te wijzigen?

NB - De commissie heeft dit agendapunt op 1 juli jl. aangehouden tot de volgende vergadering.

Toelichting

- Naar aanleiding van de brief van de minister van LNV van dinsdag 18 februari 2025 (35746/28286/31571/36600 XIV, J) is op 18 maart jl. inbreng geleverd voor schriftelijk overleg.
- De gestelde vragen hebben betrekking op de motie 35746, G van het lid **Visseren-Hamakers** c.s. en op toezegging T03706, eveneens van het lid **Visseren-Hamakers** (PvdD).
- De reactie van de minister van LNV is ontvangen op 26 juni 2025 (verslag schriftelijk overleg 35746/28286/31571, K) en staat heden ter bespreking geagendeerd.

Motie 35746, G

- Indiener: Visseren-Hamakers (PvdD)
- Status: niet uitgevoerd

In deze motie wordt de regering verzocht om binnen zes maanden met een voorstel te komen waarin de Europese richtlijn, met betrekking tot het verbod op routinematig decouperen bij varkens, zodanig geïmplementeerd zal worden dat deze handhaafbaar is.

Toezegging T03706

- Betrokken lid: Visseren-Hamakers (PvdD)
- Status: openstaand / jurisprudentie

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit zegt de Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Visseren-Hamakers (PvdD), toe dat hij de Kamer jaarlijks een brief betreffende het aantal ritueel geslachte dieren zal toesturen.

● **Bijlagen**

- Initiatiefvoorstel-Thieme over het invoeren van een verplichte voorafgaande bedwelming bij ritueel slachten (31.571), Dierenwelzijn (28.286), Actualisering diergezondheidsregels (35.746); verslag van een schriftelijk overleg met de minister van LNV over motie handhaven verbod routinematig couperen (35.746, G) en toezegging Brief cijfers ritueel geslachte dieren (T03706) (EK 35.746 / 28.286 / 31.571, K)
- Motie-Visseren-Hamakers (PvdD) c.s. over het handhaven van het verbod op routinematig couperen (35.746, G)
- Toezegging Brief cijfers ritueel geslachte dieren (31.571) (T03706)

7. **Verhouding landelijke beëindigingsregelingen en de Wet dieren**

Verslag nader schriftelijk overleg (36600 XIV, R)

Bespreking verslag nader schriftelijk overleg

● **Ambtelijke toelichting**

Beslispunt

- Geeft het verslag nader schriftelijk overleg (36600 XIV, R) aanleiding tot vervolgvragen of wenst u de reactie van de minister van LNV van 30 juni voor kennisgeving aan te nemen?

Toelichting

- De commissie heeft op 18 maart jl. naar aanleiding van het verslag schriftelijk overleg (36600 XIV, N) besloten de status van toezegging [T03811](#) als **voldaan** aan te merken.
- Vervolgens is nader schriftelijk overleg gevoerd (verslag nader schriftelijk overleg [36600 XIV, O](#)). Naar aanleiding daarvan is op 13 mei jl. is inbreng geleverd voor een volgende ronde nader schriftelijk overleg.
- Heden staat de beantwoording van de tweede ronde nader schriftelijk overleg ter bespreking geagendeerd (verslag nader schriftelijk overleg 36600 XIV, R)

● **Bijlagen**

- Begrotingsstaten Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur en Diergezondheidsfonds 2025 (36.600 XIV); verslag van een nader schriftelijk overleg met de minister van LNVN over verhouding landelijke beëindigingsregelingen en de Wet dieren, waaronder doorstartverbod (EK, R)

- Begrotingsstaten Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur en Diergezondheidsfonds 2025 (36.600 XIV); verslag van een nader schriftelijk overleg met de minister van LNVN over verhouding landelijke beëindigingsregelingen en de Wet dieren (T03811) (EK, O)

- Begrotingsstaten Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur en Diergezondheidsfonds 2025 (36.600 XIV); verslag van een schriftelijk overleg met de minister van LNVN over reactie op toezeggingen T03811 over de wet dieren in verhouding tot landelijke beëindigingsregelingen en T03841 over stoppen met het gebruik van glyfosaat (EK, N)

8. **Kalversector**

Verslag schriftelijk overleg (36618/28286/28625, L)

Bespreking verslag schriftelijk overleg en status toezegging T03945

● **Ambtelijke toelichting**

Beslispunten

- Geeft het verslag schriftelijk overleg ([36618/28286/28625, L](#)) aanleiding tot nader schriftelijk overleg of wenst u de brief van 2 juli 2025 voor kennisgeving aan te nemen?
- Geeft het verslag schriftelijk overleg aanleiding de status van de van toezegging T03945, thans openstaand, te wijzigen?

Toelichting

- Tijdens het debat over het wetsvoorstel tot wijziging van de Meststoffenwet in verband met maximale mestproductie ([36618](#)) op 12 november 2024 heeft de minister van LNVN naar aanleiding van een vraag van het lid **Visseren-Hamakers** (PvdD) toegezegd dat een afschrift naar de Eerste Kamer zal worden gestuurd, wanneer de Tweede Kamer geïnformeerd wordt over de uitvoering van de moties Vestering ([TK 28286, 1309](#)) en De Groot en Grinwis ([TK 36410 XIV, 53](#)).
- Naar aanleiding van deze toezegging heeft minister van LNVN de Kamer op 7 april 2025 drie afschriften gestuurd van brieven aan de Tweede Kamer. Het betreft de brief van 9 januari 2025 ([TK 28625, 372](#)) en de brieven van 26 oktober 2023 ([TK 28286, 1315](#)) en 7 februari 2025 ([TK 28286, 1380](#)). De Tweede Kamer heeft de brieven TK 28286, 1380 en TK 28625, 372 geagendeerd voor een nog te plannen commissiedebat *Dieren in de veehouderij en de NVWA*. Brief TK 28286, 1315 is afgevoerd na behandeld te zijn in een commissiedebat over Dieren in de veehouderij

op 25 september 2024.

- Op 15 april jl. besloot de commissie de status van toezegging T03945 (nu: openstaand) ongewijzigd te laten en gelegenheid te bieden tot het leveren van inbreng voor schriftelijk overleg naar aanleiding van de brief van 7 april 2025 ([36618/28286/28625, K](#)).
- Heden staat ter bespreking geagendeerd de reactie op 2 juli 2025 ontvangen reactie van de minister van LVVN (verslag schriftelijk overleg 36618/28286/28625, L)

- **Bijlagen**

- Herziening van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (28.625), Dierenwelzijn (28.286), Wet wijziging Meststoffenwet in verband met de maximale mestproductie (36.618); brief van de minister van LVVN over toezegging T03945 Afschrift uitvoering toezenden moties Vestering en De Groot en Grinwis over de kalversector (EK 36.618 / 28.286 / 28.625, K)
- Verzamelbrief Dierenwelzijn in de veehouderij van de minister van LVVN, 7 februari 2025 (TK 28.286, 1380)
- Brief van de minister van LVVN met reactie op de motie van de leden Tjeerd de Groot en Grinwis over koersen op de omvang en de belangen van de Nederlandse melkveehouderij bij de inrichting van de kalverhouderij, 9 januari 2025 (TK 28.625, 372)
- Verzamelbrief Dierenwelzijn van de minister van LNV, 26 oktober 2023 (TK 28.286, 1315)
- Toezegging Afschrift uitvoering moties Vestering en De Groot en Grinwis (36.618) (T03945)
- Begrotingsstaten Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en Diergezondheidsfonds 2024 (36.410 XIV); Motie van de leden Tjeerd de Groot en Grinwis over koersen op de omvang en de belangen van de Nederlandse melkveehouderij bij de inrichting van de kalverhouderij (TK, 53)
- Dierenwelzijn (28.286); Motie van het lid Vestering over een plan voor een einde aan de import van kalfjes (TK, 1309)

9. Voortgang van de ontwikkeling van de mestproductie

Brief minister LVVN van 3 juli 2025 (36618, M)

Bespreking brief

- **Ambtelijke toelichting**

Beslispunt

- Geeft de brief van 3 juli 2025 ([36618, M](#)) aanleiding tot het voeren van schriftelijk overleg of wenst u deze brief voor kennisgeving aan te nemen?

Toelichting

- Op 3 juli 2025 heeft de minister van LVVN de Kamer in lijn met toezegging [T03947](#) geïnformeerd over de voortgang van de ontwikkeling van de mestproductie.
- De commissie heeft op 18 maart jl. besloten de status van toezegging [T03947](#) als **voldaan** aan te merken.
- Op 1 april 2025 is naar aanleiding van de vorige brief over de voortgang van de mestproductie (brief van 6 maart 2025, 36618, J) inbreng geleverd voor schriftelijk overleg. De commissie is nog in afwachting van de reactie van de minister op de gestelde vragen (volgens ambtelijke informatie volgt de beantwoording op 11 juli 2025). De op 9 april verzonden brief is ter informatie als bijlage opgenomen.

- **Bijlagen**

- Wet wijziging Meststoffenwet in verband met de maximale mestproductie (36.618); brief van de minister van LVVN over toezegging informeren voortgang ontwikkeling

10. Mededelingen en informatie

● Ambtelijke toelichting

A - Jaarlijkse rapportages Nederlands mestbeleid

Op 30 juni 2025 heeft de minister de twee jaarlijkse rapportages over het mestbeleid in relatie tot de derogatie aangeboden ([33037, AZ](#)). Het betreft het rapport 'Landbouwpraktijk en waterkwaliteit op landbouwbedrijven aangemeld voor derogatie 2023', opgesteld door het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en Wageningen Economic Research en de 'Rapportage Nederlands mestbeleid 2024', opgesteld door het ministerie van LNVN in samenwerking met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) (bijlage 2). Met deze rapporten wordt invulling gegeven aan de rapportageverplichting uit de derogatiebeschikking (2022/2069/EU).

B - Overzicht, inclusief planning, van welke wet- en regelgeving op het terrein van LNVN wanneer aan de Tweede Kamer zal worden gestuurd

Op verzoek van de vaste commissie voor LNVN in de Tweede Kamer hebben de bewindspersonen van LNVN op 30 juni 2025 een overzicht aangeboden, inclusief planning, van welke wet- en regelgeving op het terrein van LNVN wanneer aan de Tweede Kamer zal worden gestuurd. De brief is ook aan de Eerste Kamer gestuurd en is als bijlage opgenomen ([36600 XIV, Q](#)). Over de planning van de regelgeving behorende bij de Ministeriële Commissie Economie en Natuurherstel (MCEN) is de Tweede Kamer geïnformeerd in de Kamerbrief van 17 juni 2025 ([36600 XIV, 83](#)).

C - Aanbieding Gezondheidsraad advies over de gezondheidsrisico's rondom geitenhouderijen

Op 3 juli 2025 heeft de minister van VWS, mede namens de minister van LNVN, de Kamer het Gezondheidsraad advies "Gezondheidsrisico's rond veehouderijen 2025: deel I Evaluatie wetenschappelijke kennis over risico op longontstekingen bij omwonenden van geitenhouderijen" aangeboden ([28973, Q](#)). De Gezondheidsraad heeft besloten in twee delen te adviseren. Het tweede deeladvies van de Gezondheidsraad wordt eind dit jaar verwacht. De beleidsreactie van het kabinet op het advies zal na het tweede deeladvies aan de Kamer worden aangeboden.

De commissie LNV heeft op 1 juli jl. naar aanleiding van het verslag schriftelijk overleg ([28973/29683 P](#)) mondeling overleg gevoerd met de ministers van VWS en LNVN over het onderzoek 'Veehouderij en gezondheid omwonenden - VGO III' ([28973/29683, O](#)), in het bijzonder over de toepassing van het voorzorgprincipe. Tijdens dat overleg werd al verwezen naar het thans aangeboden advies van de Gezondheidsraad.

D - NVWA: Jaarbeeld 2024 en Stand van het toezicht 2024

De staatssecretaris van LNVN heeft op 3 juli 2025, mede namens de minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LNVN) en de staatssecretaris Jeugd, Preventie en Sport, het Jaarbeeld 2024 van de NVWA aan de Kamer aangeboden ([33835, F](#)). De NVWA laat in het jaarbeeld zien wat de impact was van het toezicht bij de 7 publieke belangen waar de NVWA voor staat. Het jaarbeeld is toegankelijk via de website van de NVWA (<https://www.nvwa.nl/jaarbeeld2024>). Aan het jaarbeeld 2024 is de 'Stand van het Toezicht 2024' verbonden. Hiermee vraagt de NVWA aandacht voor de uitdagingen en dilemma's waar zij zich als toezichtorganisatie voor gesteld ziet.

E - Verslag van de Landbouw- en Visserijraad van 23 en 24 juni 2025

Op 23 en 24 juni 2025 vond de Landbouw- en Visserijraad plaats in Luxemburg. Gedurende deze Raadsvergadering is er onder andere gesproken over het omnibusvoorstel voor de landbouw en het voorstel betreffende nieuwe genomische technieken, dat uw commissie in behandeling heeft. Het volledige verslag met daarin de kabinetsinzet op de agendapunten treft u in de bijlagen. De volledige behandelingen van de genoemde voorstellen treft u in Edossiers [E250011](#) (omnibusvoorstel voor de landbouw) en [E230014](#) (nieuwe genomische technieken).

F - Stand van zakenbrief inzake o.a. verlaging beschermde status van de wolf in de Habitatrichtlijn

De Tweede Kamer heeft op 2 juli jl. van de staatssecretaris van LVVN een brief ontvangen (TK 33576 453) over de voortgang op een van de acties uit de Landelijke Aanpak Wolven (LAW), de verlaging van de beschermde status van de wolf in de Habitatrichtlijn. Voorts gaat de brief in op de inventarisatie van de financiële mogelijkheden van Europese Fondsen voor het verstevigen van de bescherming van gehouden dieren tegen de wolf, alsook op de actuele stand van zaken van enkele Tweede Kamermoties.

G - Eindrapport onderzoek economische effecten stikstofproblematiek

De toenmalige ministers van EZK en voor Natuur en Stikstof hebben de Tweede Kamer begin 2024 toegezegd de economische effecten van de stikstofproblematiek te laten onderzoeken en voor het zomerreces met een kabinetsreactie naar de Tweede Kamer te verzenden. Met de als bijlage opgenomen brief van de minister van Economische Zaken van 2 juli 2025 aan de Tweede Kamer (TK 35334, 403) wordt invulling gegeven aan deze toezegging.

Het onderzoek, resulterend in het rapport '*Stikstofuitstoot en Stikstofbeperkingen: wat is de schade?*' is uitgevoerd door SEO Amsterdam en CE Delft. De ministeries van LVVN, EZ en Financiën hebben deze organisaties gevraagd om de effecten van stikstof op de economie, natuur en gezondheid te onderzoeken. Een beknopte weergave van de onderzoeksvragen is:

- Welke gevolgen hebben een teveel aan stikstofuitstoot en veranderingen in het juridische regime voor de economische activiteiten per sector (woningbouw, infrastructuur, agrarische sector en industrie)? En hoe worden deze gevolgen gekwantificeerd?
- Hoe ontstaat schade aan gezondheid en natuur als gevolg van stikstof? En hoe wordt deze schade gemonetariseerd?
- Hoe groot zijn (of: wat is de orde van grootte van) de kosten van bovengenoemde effecten?

H - CW 3.1 kaders (Beleidskeuzes Uitgelegd) bij maatregelen uit 1e suppletoire begroting 2025

De minister van LVVN heeft de Tweede Kamer op 4 juli 2025 geïnformeerd over voorstellen met nieuwe financiële gevolgen (€ 20 miljoen of meer in enig jaar) die zijn opgenomen in de 1e suppletoire begroting 2025 van LVVN. Het betreffen maatregelen uit het startpakket Nederland van het slot. Hierbij wordt conform [artikel 3.1 van de Comptabiliteitswet 2016](#) per voorstel ingegaan op doelen, instrumenten, financiële gevolgen, verwachte doeltreffendheid en doelmatigheid en voorgenomen monitoring en evaluatie. Sinds eind 2021 gebeurt dit Rijksbreed via de werkwijze "Beleidskeuzes uitgelegd" (zie: Kamerstuk [TK 31865, 198](#)). De brief van 4 juli is ter informatie opgenomen.

● Bijlagen

- Mestbeleid (33.037); brief van de minister van LVVN over twee jaarlijkse rapportages mestbeleid in relatie tot derogatie (EK, AZ)
- Landbouwpraktijk en waterkwaliteit op landbouwbedrijven aangemeld voor derogatie in 2023 (RIVM, 2025, 138 p.)
- Rapportage Nederlands mestbeleid 2024 (Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, juni 2025, 41 p.)

-
- Begrotingsstaten Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur en Diergezondheidsfonds 2025 (36.600 XIV); brief van de minister en staatssecretaris van LVVN over planning aanbidding wet- en regelgeving van LVVN aan Tweede Kamer 2025-2026 (EK, Q)
 - Planning wetsvoorstellen en AMvB's LVVN 2025-2026

-
- Toekomst veehouderij (28.973); brief van de minister van VWS inzake aanbidding advies Gezondheidsraad over gezondheidsrisico's rondom geitenhouderijen, motie over nationaal uniform moratorium met verbod op uitbreiding, verplaatsing en nieuwbouw van geitenstallen en gewenst onderzoek WUR over mogelijkheden vermindering

ziekteverwekkers uit stallen (EK, Q)

- Advies Gezondheidsrisico's rond veehouderijen 2025: deel I. Evaluatie wetenschappelijke kennis over risico op longontstekingen bij omwonenden van geitenhouderijen (Gezondheidsraad, 3 juli 2025, 36 p.)

- Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) (33.835); brief van de staatssecretaris van LNVN over aanbieding Jaarbeeld 2024 NVWA (EK, F)

- Jaarbeeld 2024 (NVWA, 38 p.)

- Stand van toezicht 2024 (NVWA, 3 p.)

- Verslag van de Landbouw- en Visserijraad van 23 en 24 juni 2025

- E250011 - Omnibusvoorstel vereenvoudiging gemeenschappelijk landbouwbeleid

- E230014 - Voorstel voor een verordening over nieuwe genomische technieken

- brief van de staatssecretaris van LNVN over stand van zaken verlaging beschermde status wolf in de Habitatrichtlijn, subsidies wolfwerende maatregelen en moties prooidieren wolf (2 juli 2025, 4 p.)

- Overzicht EU-fondsen voor de bescherming van dieren tegen aanvallen van wolven (Rijksdienst Ondernemend Nederland, 24 juni 2025, 29 p.)

- Subsidieregelingen voor wolfwerende maatregelen in Nederland en enkele EU-landen (Wageningen University & Research, juni 2025, 30 p.)

- brief van de minister van EZ over onderzoek economische effecten stikstofproblematiek (2 juli 2025, 8 p.)

- Onderzoek Stikstofuitstoot en stikstofbeperkingen. Wat is de schade? (SEO Economisch Onderzoek, 2025, 78 p.)

- Brief minister LNVN aan Tweede Kamer - Beleidskeuzes Uitgelegd (artikel 3.1 CW), 4 juli 2025

- Overzicht van nieuwe Europese wetsvoorstellen en mededelingen (27 juni – 4 juli 2025)

- Overzicht aanhangige gedelegeerde regelgeving

- Termijnbrief van 4 juli 2025, reactietermijn tot 9 september 2025, 17.00 uur

- Selectielijst fiches en doorlopende wetteksten commissie LNV

- Lijst ingekomen brieven commissie LNV

11. Rondvraag

12. Ter herinnering: openstaande correspondentie en wetgevingsverslagen commissie LNV

● Ambtelijke toelichting

- Hieronder is een overzicht van de openstaande correspondentie weergegeven (dit betreft brieven en wetgevingsverslagen).

- Een overzicht van wetsvoorstellen die bij de commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) in (schriftelijke) behandeling zijn, is via deze [LINK](#) te raadplegen.

- Een overzicht van LNV-wetsvoorstellen in behandeling bij de **Tweede Kamer** is te raadplegen via deze [LINK](#).

Tabel uitklappen inklappen

Overzicht openstaande correspondentie en wetgevingsverslagen

<u>Verzonden</u>	<u>Onderwerp + link</u>	<u>Reactietermijn</u>	<u>Toelichting</u>
<u>CORRESPONDENTIE:</u>			
2025-07-..	NSO - Richtlijn beschermingsstatus wolf - E250003 : Link brief: 33576	2025-09-03	
2025-07-04	SO - Voorhang amvb beschermingsstatus wolf; Link brief: 33118	2025-09-04	
2025-07-02	SO - Voorkoming hiaat beschermingsstatus wolf; Link brief: 33118	2025-07-07, 12:00 uur	
2025-06-24	NSO - Herhaald verzoek tijdige toezending 8e Actieprogramma Nitraatrichtlijn; Link brief: 33037	2025-07-04	<i>Ambtelijk gerappelleerd (reactie volgt naar verwachting op vrijdag 11 juli 2025)</i>
2025-06-24	SO - Omnibusvoorstel vereenvoudiging gemeenschappelijk landbouwbeleid (E250011); Link brief: 36749	2025-09-02	
2025-05-23	SO - Mededeling Visie voor landbouw en voedsel (E250004) → <u>aan Europese Commissie</u> ; Link brief: 36736, B	2025-08-23	
2025-05-20	NSO - Tiende voortgangsrapportage natuur (VRN): Link brief: 33576	2025-06-17	<i>Ambtelijk gerappelleerd</i>
2025-05-06	SO - Emissieramingen luchtverontreinigende stoffen 2025 (Pbl 5494); Link brief: 35334	2025-06-03	<i>Ambtelijk gerappelleerd</i>
2025-04-24	SO - Richtlijn beschermingsstatus wolf (E250003) → <u>aan Europese Commissie</u> ; Link brief: 33576	2025-07-24	
2025-04-09	SO - Ontwikkeling mestproductie: Link brief: 36618	2025-05-06	<i>Ambtelijk gerappelleerd (reactie volgt naar verwachting op vrijdag 11 juli 2025)</i>
<u>WETGEVING:</u>			
Er zijn momenteel geen openstaande verslagen.			
2025-07-04			

De griffier van de commissie,
Warmolt de Boer

- **Ter kennisneming**

- Geannoteerde agenda van de Landbouw- en Visserijraad van 14 juli 2025